

Додаток 1
до листа Міністерства освіти і
науки України
від 04.01.2023 № 1/139-24

**Інструктивно-методичні матеріали
для здійснення вибору закладами освіти підручників та посібників
з кожної назви підручника / посібника в комплекті з проєктом обкладинки
для 2 класу закладів загальної середньої освіти**

Конкурсний відбір підручників (крім електронних) та посібників для здобувачів повної загальної середньої освіти і педагогічних працівників у 2023-2024 роках (2 клас) (далі – Конкурс) здійснюється з метою забезпечення здобувачів загальної середньої освіти і педагогічних працівників новим поколінням підручників та посібників для Нової української школи з навчальних предметів та інтегрованих курсів згідно з переліком, який затверджений наказом Міністерства освіти і науки України від 02 жовтня 2023 року № 1184.

Відповідно до Порядку проведення конкурсного відбору підручників (крім електронних) та посібників для здобувачів повної загальної середньої освіти і педагогічних працівників, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 21 вересня 2021 року № 1001, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 11 листопада 2021 року за № 1483/37105 (далі – Порядок), зі змінами, внесеними наказом Міністерства освіти і науки України від 17 травня 2022 року № 449, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 19 травня 2022 року за № 535/37871, на I етапі до проведення Конкурсу долучаються заклади загальної середньої освіти (далі – ЗЗСО).

Електронні версії оригінал-макетів підручників та посібників, яким надано гриф МОН, розміщуватимуться в Електронній бібліотеці Державної наукової установи «Інститут модернізації змісту освіти» (далі – ІМЗО) у вільному доступі за покликанням: **lib.imzo.gov.ua** з **13 січня 2024 року**.

Для організованого проведення вибору закладами освіти підручників та посібників органам управління у сфері освіти необхідно забезпечити ознайомлення педагогічних працівників ЗЗСО з електронними версіями оригінал-макетів підручників та посібників, які братимуть участь у I етапі Конкурсу, та заповнення ними спеціальної форми вибору підручників та посібників (Додаток 3).

Радимо керівникам ЗЗСО провести в закладах освіти наради, на яких ознайомити членів педагогічного колективу з метою і завданнями щодо вибору підручників та посібників.

Педагогічні працівники ЗЗСО з 13 до 31 січня 2024 року ознайомлюються з електронними версіями оригінал-макетів підручників та посібників.

З метою всебічного ознайомлення педагогічної громадськості з новоствореними підручниками та посібниками для 2 класу ІМЗО організовує такі заходи:

з 15 до 23 січня 2024 року учасниками Конкурсу буде проведено онлайн-презентації авторських концепцій їхніх підручників та посібників (графік презентацій наведено в Додатку 2) на youtube-сторінці ІМЗО (<https://www.youtube.com/channel/UCb99utEiwpGkESp19mxAfdg>);

з 13 до 31 січня 2024 року буде проведено обговорення підручників та посібників для 2 класу ЗЗСО. Задля покращення змістового наповнення підручників та посібників пропонується надати пропозиції та зауваження в Електронній бібліотеці ІМЗО на відповідних сторінках, де розміщені електронні версії підручників та посібників.

Безпосередній вибір підручників та посібників за електронними версіями їхніх оригінал-макетів у комплекті з проектами обкладинок з кожної назви підручника / посібника здійснюють учителі закладів освіти, які викладають навчальний предмет / інтегрований курс, з якого оголошено Конкурс.

Учителі закладів освіти здійснюють вибір підручників та посібників, формуючи рейтинг з однієї назви підручника / посібника.

Остаточне рішення щодо вибору підручників та посібників має бути схвалено на засіданні педагогічної ради ЗЗСО, про що складається відповідний протокол, де зазначається інформація про вчителів, які здійснили цей вибір.

З метою відкритості та прозорості процедури вибору ЗЗСО на власних вебсайтах оприлюднюють вищезазначені протоколи педагогічної ради наступного робочого дня після оголошення висновків Конкурсної комісії, а саме **09 лютого 2024 року**.

Кількість примірників кожного з підручників та посібників має відповідати реальному вибору закладів освіти. Будь-яка зміна вибору закладу освіти не допускається.

Кожен учитель закладу освіти має право повідомити на телефонну «гарячу лінію» [(044) 248-17-50] чи письмово на пошту (вул. Митрополита Василя Липківського, 36, м. Київ, 03035) або електронну адресу ІМЗО (imzo.dpo@gmail.com) про вплив або бажання третіх осіб вплинути на його волевиявлення щодо вибору підручників / посібників чи про факт зміни волевиявлення вчителів закладу освіти, у якому він чи вона працює.

Відповідно до цих інструктивно-методичних матеріалів ЗЗСО всіх форм власності з **24 до 31 січня 2024 року** необхідно заповнити спеціальну форму вибору підручників та посібників (Додаток 3) для 2 класу.

Заповнення спеціальних форм відбуватиметься з використанням модуля прозорого вибору підручників на базі інформаційно-телекомунікаційної системи «Державна інформаційна система освіти» (далі – ІТС «ДІСО») або будь-якого іншого програмного забезпечення, яке має Атестаційне свідоцтво та відповідає вимогам нормативних документів і може використовуватися для взаємодії з ІТС «ДІСО» (далі – СПЗ ВП).

Інформацію про СПЗ ВП для вибору електронних версій оригінал-макетів підручників та посібників можна отримати за покликанням

<http://diso.gov.ua/support> або скористатися вже встановленим програмним забезпеченням із переліку на <https://diso.gov.ua/>.

У СПЗ ВП вибір та формування результатів вибору відбувається у вигляді спеціальних електронних форм, які потрібно заповнити. Після заповнення форми результат в електронній формі надсилають до ІТС «ДІСО».

Порядок дій ЗЗСО під час створення переліку вибраних підручників та посібників:

1. Відповідальній особі в ЗЗСО за оформлення результатів вибору підручників та посібників, яка вперше встановлює СПЗ ВП, необхідно отримати у відповідального в органі управління освітою, якому він підпорядкований, ключ для активації та скористатися ним. Заклади освіти можуть використовувати ті само ключі активації, які вони отримували для формування та пересилання статистичної звітності.

2. У вікні «Первинні налаштування. Реквізити» меню СПЗ ВП відповідальний у ЗЗСО перевіряє та за необхідності редагує назву ЗЗСО, код ЄДРПОУ, № закладу освіти в ІТС «ДІСО», поштову адресу, мову навчання, ПІБ керівника, номер телефону та електронну адресу свого закладу освіти.

3. Відповідальний у ЗЗСО переходить до розділу підручників у СПЗ ВП, де обирає клас у відповідному розділі меню СПЗ ВП та заповнює спеціальну електронну форму з кількістю підручників та посібників, вибраних цим закладом освіти.

4. Під час заповнення форми необхідно двічі натиснути на потрібний підручник / посібник у списку, після чого з'являтиметься вікно редагування, у якому потрібно обов'язково обрати мову навчання для підручника / посібника (для підручників / посібників, які передбачено перекладати, відкриватиметься відповідне поле з переліком мов, на які здійснюватиметься переклад), а також указати кількість примірників і розподілити 5 альтернативних підручників / посібників (на вибір закладу освіти) з цього навчального предмета інтегрованого курсу в порядку пріоритету для даного закладу освіти.

Альтернативні підручники / посібники, з урахуванням пріоритету, надійдуть до закладу освіти в тому випадку, якщо основний чи інший альтернативний підручник / посібник не увійде до переліку підручників / посібників, що можуть бути надруковані державним коштом.

У випадку, якщо заклад освіти має потребу в підручнику / посібнику кількома мовами, у цьому само вікні необхідно натиснути на кнопку створення нової закладки. У новій закладці вікна редагування назв підручників / посібників можна буде обрати іншу мову перекладу підручників / посібників, кількість примірників для цієї мови, а також альтернативи. Після внесення всіх змін потрібно натиснути «Зберегти».

5. Після заповнення форми необхідно скористатися опцією для перегляду (натиснути кнопку «Перегляд» та перевірити правильність унесених даних) та відправлення (натиснути кнопку «Відправити»). На створений документ потрібно накласти електронний цифровий підпис АЦСК ПАО КБ «ПриватБанк» або АЦСК ІДД ДФС (далі – ЕЦП), а створену форму з

результатами вибору підручників та посібників відправити на сторінку органу управління у сфері освіти територіальної громади (далі – ОУО).

Заклади освіти, які не підпорядковуються ОУО, передають результати вибору в електронній формі (у форматі pdf) за місцезнаходженням цього закладу освіти до відповідного департаменту (управління) освіти і науки обласних, Київської міської військових адміністрацій (далі – Департамент облдержадміністрації).

Після відправки з'являється можливість роздрукувати форми.

У разі відсутності ЕЦП відповідальний у ЗЗСО у спеціальному вікні зазначає, що бере на себе відповідальність за внесені дані, та вписує свої прізвище, ім'я, по батькові.

Під час заповнення форми вибору підручників та посібників у СПЗ ВП закладам освіти необхідно врахувати:

1. ЗЗСО заповнюють спеціальні форми вибору лише для тих підручників / посібників, які використовуватимуться в даному закладі освіти у 2024/2025 навчальному році.

2. ЗЗСО заповнюють спеціальну форму вибору підручників та посібників для 2 класу. Цю форму вибору підручників та посібників заповнюють лише ті ЗЗСО, які здійснюють освітню діяльність на рівні початкової освіти.

Опорні ЗЗСО оформлюють вибір електронних версій оригінал-макетів підручників і посібників, у тому числі й для своїх філій.

3. Кількість примірників кожного з підручників / посібників має відповідати реальному вибору ЗЗСО та визначається як кількість учнів у 1-х класах даного закладу освіти в 2023/2024 навчальному році.

Окрім цього, нагадуємо, що підручники для курсів за вибором та факультативів за державний кошт не друкуються. Тому зазначення в спеціальній формі вибору підручників та посібників кількісних показників з урахуванням забезпечення курсів за вибором та факультативів є порушенням.

4. Якщо в закладі освіти кількість 1-х класів на паралелі більше одного, то можна вибирати різні підручники / посібники для кожного класу.

Проте, ураховуючи досвід попередніх років, було б краще, щоб педагогічна рада ухвалила вибір для закладу освіти однієї назви підручника / посібника з кожного навчального предмета / інтегрованого курсу.

5. Для класів ЗЗСО, у яких здійснюється освітня діяльність мовою національної меншини, вибирають підручники / посібники (крім мови відповідних корінних народів та національних меншин, української мови для класів з навчанням мовою національної меншини) з представлених для вибору українською мовою.

6. Для класів ЗЗСО, у яких здійснюється освітня діяльність мовою національної меншини, за побажаннями учнів та їхніх батьків або осіб, які їх замінюють, можна вибирати підручники / посібники з переліку для класів з навчанням українською мовою.

7. Спеціальні ЗЗСО для дітей з особливими освітніми потребами (окрім дітей із інтелектуальними порушеннями), що використовують підручники та посібники для ЗЗСО, вибирають підручники та посібники лише з предметів, які є в Типовій освітній програмі спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з особливими освітніми потребами (відповідно до нозологій).

Звертаємо увагу, що керівники закладів освіти персонально відповідальні за достовірність результатів вибору та своєчасність їх оформлення.

У разі виникнення запитань ЗЗСО можуть звернутися до «Call-центру» щодо допомоги педагогічним працівникам під час конкурсного відбору підручників та посібників за телефоном (044)248-17-50.

Якщо заклад освіти допустить помилку під час оформлення результатів вибору, лист про скасування форми надсилати не потрібно. У програмі необхідно ввести відповідні корективи та повторно відправити форму. **Варто зазначити, що після створення ОУО узагальненої форми внесення змін закладами освіти буде неможливим.**

01 лютого 2024 року ОУО:

узагальнюють результати вибору, здійснені підпорядкованими їм закладами освіти та оформлені ними в ІТС «ДІСО»;

надсилають узагальнені результати вибору до відповідного Департаменту облдержадміністрації в порядку, встановленому законодавством.

Узагальнені результати вибору ОУО оприлюднюють на вебсайті цього ОУО наступного дня після оголошення висновків Конкурсної комісії, а саме ***09 лютого 2024 року.***

Порядок дій користувачів органів управління освітою в системі ІТС «ДІСО» під час узагальнення ними результатів вибору підручників та посібників, здійснених підпорядкованими ЗЗСО:

1. Відповідальна особа в ОУО за оформлення результатів вибору ОУО (далі – Відповідальний) авторизується в системі за своїм логіном і паролем (у разі відсутності логіну та паролю потрібно звернутися до відповідальної за вибір підручників та посібників у Департаменті облдержадміністрації особи).

2. Відповідальний на сторінці ОУО в розділі «ЗЗСО» обов'язково перевіряє наявність усіх підпорядкованих закладів освіти у системі (у разі відсутності одного чи декількох закладів потрібно звернутися до відповідальної за вибір підручників та посібників у Департаменті облдержадміністрації особи).

3. Відповідальний у закладці вибору підручників та посібників системи ІТС «ДІСО» виставляє відмітки для кожного закладу освіти, який має створити форми з результатів вибору.

4. Відповідальний перевіряє наявність відправлених ЗЗСО форм з результатами вибору.

5. У разі, коли всі ЗЗСО надіслали необхідні форми з результатами вибору, відповідальний створює узагальнену форму.

6. Відповідальний накладає на створену узагальнену форму ЕЦП та відправляє її до відповідного Департаменту облдержадміністрації.

7. Узагальнені результати вибору ОУО в паперовій або електронній формі засвідчують підписом керівника (заступника керівника) відповідно до вимог законодавства.

Узагальнені результати вибору, які надійшли від Департаментів облдержадміністрації, розглядатиме Конкурсна комісія. За результатами цього розгляду будуть сформовані пропозиції щодо переліку підручників та посібників для 2 класу ЗЗСО, які можуть видаватися державним коштом у 2024 році.

Варто зауважити, що до переліку підручників та посібників для 2 класу ЗЗСО, які можуть друкуватися державним коштом у 2024 році, можуть не увійти окремі підручники та посібники, обрані певним закладом освіти. У такому випадку до закладу освіти надійдуть друковані примірники тих підручників та посібників для 2 класу, які обрані цим закладом освіти за наступним пріоритетом, наприклад другим (можливо третім – і так далі).

Визначення остаточного переліку підручників та посібників, що видаватимуться державним коштом у 2024 році, відбудеться **з 16 до 20 лютого 2024 року** в системі ІТС «ДІСО» автоматично на підставі сформованих рейтингів ЗЗСО і вважатиметься потребою певного ЗЗСО в підручниках та посібниках для 2 класу на 2024/2025 навчальний рік. Після цього будь-які зміни щодо назв підручників / посібників та їхньої кількості неможливі.

Задля цього:

Органи управління освітою, функції яких здійснюють структурні підрозділи з питань освіти районних, міських (районних у містах) військових адміністрацій, **16 лютого 2024 року**:

узагальнюють оновлені результати вибору, здійснені підпорядкованими їм закладами освіти;

надсилають оновлені узагальнені результати вибору до відповідного Департаменту облдержадміністрації в порядку, встановленому законодавством.

Додаток 2
до листа Міністерства освіти і
науки України
від 04.01.2023 № 1/139-24

Графік
онлайн-презентацій авторських концепцій підручників та посібників,
поданих на конкурсний відбір підручників (крім електронних)
та посібників для здобувачів повної загальної середньої освіти і
педагогічних працівників у 2023-2024 роках (2 клас)

Дата, час	Назва
15.01.2024 14:00	«Українська мова та читання» навчальний посібник для 2 класу закладів загальної середньої освіти (до 6-и частин)
16.01.2024 14:00	«Українська мова» навчальний посібник для 2 класу з навчанням румунською мовою закладів загальної середньої освіти (до 6-и частин, з аудіосупроводом) «Українська мова» навчальний посібник для 2 класу з навчанням угорською мовою закладів загальної середньої освіти (до 6-и частин, з аудіосупроводом)
17.01.2024 14:00	«Я досліджую світ» підручник інтегрованого курсу для 2 класу закладів загальної середньої освіти (до 2-х частин)
18.01.2024 14:00	«Мистецтво» підручник інтегрованого курсу для 2 класу закладів загальної середньої освіти
19.01.2024 14:00	«Математика» навчальний посібник для 2 класу закладів загальної середньої освіти (до 3-х частин)
22.01.2024 14:00	«Англійська мова» підручник для 2 класу закладів загальної середньої освіти (з аудіосупроводом) «Німецька мова» підручник для 2 класу закладів загальної середньої освіти (з аудіосупроводом) «Французька мова» підручник для 2 класу закладів загальної середньої освіти (з аудіосупроводом)
23.01.2024 14:00	«Польська мова та читання» підручник для 2 класу з навчанням польською мовою закладів загальної середньої освіти (до 2-х частин) «Румунська мова та читання» підручник для 2 класу закладів загальної середньої освіти (до 2-х частин) «Угорська мова та читання» підручник для 2 класу закладів загальної середньої освіти (до 2-х частин) «Болгарська мова» підручник для 2 класу закладів загальної середньої освіти «Гагаузька мова» підручник для 2 класу закладів загальної середньої освіти

	<p>«Мова іврит» підручник для 2 класу закладів загальної середньої освіти</p> <p>«Новогрецька мова» підручник для 2 класу закладів загальної середньої освіти</p> <p>«Польська мова» підручник для 2 класу закладів загальної середньої освіти</p>
--	--

**Результати вибору
підручників та посібників для 2 класу закладів загальної середньої освіти
у комплекті з проєктом обкладинки**

Повна назва закладу освіти _____

Область _____

Район (місто) _____

Код ЄДРПОУ закладу освіти _____

№ закладу освіти в ІТС «ДІСО» № _____

1. «Українська мова та читання» навчальний посібник для 2 класу закладів загальної середньої освіти (до 6-и частин)

№	Автор(и)	Мова підручника	Кількість для		Альтернатива
			учнів	вчителів	
1.					
2.					
3.					
4.					
5.					

2. «Українська мова» навчальний посібник для 2 класу з навчанням угорською мовою закладів загальної середньої освіти (до 6-и частин, з аудіосупроводом)

№	Автор(и)	Мова підручника	Кількість для		Альтернатива
			учнів	вчителів	
1.					
2.					
3.					
4.					
5.					

3. «Англійська мова» підручник для 2 класу закладів загальної середньої освіти (з аудіосупроводом)

№	Автор(и)	Мова підручника	Кількість для		Альтернатива
			учнів	вчителів	
1.					
2.					
3.					
4.					
5.					

4. «Мистецтво» підручник інтегрованого курсу для 2 класу закладів загальної середньої освіти

№	Автор(и)	Мова підручника	Кількість для		Альтернатива
			учнів	вчителів	
1.					
2.					
3.					
4.					
5.					

5. ...

Протокол педагогічної ради № _____ від _____

Директор _____

(підпис)

ПІБ _____